

ЦІЛОЖИТТЄВА ТЕОРІЯ ГІПНОЗУ ЄВГЕНА ГЛИВИ

Сергій БОЛТИВЕЦЬ

Copyright © 2016

УДК 159.963

Serhiy Boltivets

LIFELONG THEORY OF HYPNOSIS EUGENE HLYWA

До найвидатніших психологів світу, які упродовж другої половини XX-го й півтора десятиліття чинного століття збагатили й поглибили уявлення людства про власні психічні можливості, належить австралійський психолог і гіпнотерапевт українського походження і національного самосвідомлення доктор **Євген Глива** (нар. 05.12.1925 р.).

Розроблена ним і ґрунтовно перевірена в клінічних умовах нова теорія гіпнозу є значним внеском у розвиток медичної психології.

Унікальним є взірць особистісного становлення і, як наслідок, життєвого і фахово-психологічного самоздійснення Є. Гливи, котрий, як і мільйони українців, усупереч тяжкій душевній травматизації не тільки несприятливих, а й несумісних із життям умов, забезпечив охорону психічного і соматичного здоров'я, лікування й реабілітацію десятків тисяч австралійських пацієнтів.

Протягом 1946–1973 років Євген Глива вивчав правничі, політичні та психологічні науки, працював в Інституті Юнга у м. Цюрих (Швейцарія), здобув ступінь магістра психології в Українському Вільному Університеті м. Мюнхена (ФРН) на підставі захисту дослідження “Психотерапія у Західному Світі та в СРСР” (1973). Докторський ступінь із психології йому було присуджено за дисертацію

Фото Євгена Гливи в його робочому кабінеті
(квітень 2012 року, Сідней, Австралія)

“Проблеми особистості у світлі модерної психотерапії та несвідомого” (1974). Дійсний член Об'єднання австралійських психологів (1975) і, починаючи з першої половини 70-х років XX ст., дійсний член Об'єднання клінічних психологів Австралії, Об'єднання працівників охорони здоров'я Австралії, Товариства клінічного та експериментального

гіпнозу Австралії, Міжнародного Об'єднання гіпнозу, Міжнародного Товариства клінічного та експериментального гіпнозу, Українського Лікарського Товариства Австралії, Інституту клінічних психологів у приватній практиці, Коледжу клінічних психологів, спортивного товариства “Сокіл”, волейбольної дружини, церковного хору Української Автокефальної Православної церкви, член-кореспондент Наукового товариства імені Тараса Шевченка, член Ліги Українських Політичних В'язнів, голова Делегатури Українського Вільного Університету на Австралійських землях, засновник і голова міжконфесійного Комітету оборони віри та релігії в Україні, голова будівельного комітету монастиря Святого Василя Великого в Сідней, організатор і голова двох скликань Української громади в місцевостях Басс Гілл, Сефтон, Честер Гілл в Новій Південній Валії (місцевості адміністративного поділу Австралійського Союзу). Закордонний академік Академії педагогічних наук України

(з 07.12.2005 р.), постійний лектор і керівник-наставник (супервізор) Товариства клінічного та експериментального гіпнозу Австралії на двохрічних курсах психіатрів і психологів Міністерства охорони здоров'я Австралії, які завершально дипломуються у галузі клінічного гіпнозу.

У ПРАВДИВІЙ ЛЮБОВІ І ВОГНІ КРИВД

Євген Глива народився 5 грудня 1925 року в селі Носів Підгаєцького району Тернопільської області у сім'ї Марії і Леоніда Глив, про яких, згадуючи своє дитяче становлення, писав: “Батьки прищепили мені любов до християнських та людських правд – любов до України та “ближнього” – й відразу до несправедливості та злочину, який на нашу землю приносили всі окупанти та зайди. Вже в ранньому дитинстві пережив я горезвісні “пацифікації” українського населення військовими та поліційними загонами “Річпосполитої Польщі”, яка гнобила українців, забороняла нам культурний прояв та економічний ріст; боротьбу ОУН та місцевого населення за українське шкільництво, національні, соціальні права та дикунське й ганебне вбивство вуйка Ізидора загонами війська польського вже перед самим кінцем існування незалежної Польщі. У вересні 1939 року в Західну Україну увійшли радянські війська, й, хоч і з недовір'ям, очікувалось якесь полегшення для місцевого українського населення. Але, на жаль, комуномосковські “визволителі” вже у перші місяці “приєднання” західних земель, наче “мисливці” на диких звірів, полювали та вбивали українських патріотів й серед сильної морозної зими 1940 року вивозили зловлених людей у відкритих тягарових транспортних машинах у незвідані простори Сибіру, Казахстану – бо вони “буржуазні націоналісти, куркулі” й щось подібне.

У червні 1941 року на терени Галичини увійшли війська “третього рейху”. Хоч як не хотілося вірити, що вони агресивно-жорсткі, адже ж то “нація філософів”, проте “третій рейх” особливо брутално пограбував населення України від хліба, а ще гірше – від людської гідності (бо всі привілеї були *“тільки для німців”*, а не “унтерменшів”). До того ж загарбники вивозили на невольничу працю до “рейху” молодих людей, яких їм вдалося зловити. Тому ще в недозрілому віці мене полонила ідея прийняти роль “зрілого чоло-

віка” і в рядах юнацтва ОУН брати участь в обороні населення України, спочатку як ідеологічного виховника, згодом як розвідувальника, а далі як вояка, що і довело мене до ув'язнення та присуду мені вироку смерті”.

ЗБРОЙНА ОБОРОНА ЛЮДСЬКИХ ЖИТТІВ

Під час Другої світової війни як член ОУН Є. Глива обороняв мирне населення від німецького пограбування та брав участь у збройному визволенні молодих людей, зловлених німецькими окупантами для вивезення на невольничу працю до Німеччини для потреб “третього рейху” як “остарбайтерів” (“східних робітників”).

У своїх спогадах про цей період Євген згадує так: “Після проголошення суверенної української держави 30-го червня 1941 ОУН покликала мене до праці у повітовому уряді Підгаєць на посаду секретаря повітової друкарні. На тому посту я працював до жовтня місяця. З приємністю згадую, як *усі українці* докладали зусиль до будови та зміцнення власної держави. Старші, досвідченіші громадяни України, щедро ділилися своїм знанням з молодими патріотами, й ми були вдячні їм за науку та приклад.

Повітовий уряд Підгаєць очолював Мирослав Миськів, його перший заступник Микола Зацухний й другий заступник Юлян Осадца та Хома – були члени ОУН й свідомо дивилися “смерті в очі”! Вони знали наміри Гітлера, що він хоче обернути Україну в німецьку колонію, але право України на національну самостійність боронили власним життям. Зацухний та Миськів були арештовані гестапо; Миськів публічно повішений у Чорткові, й тілом його, що висіло на шибениці, гітлерівці страшили українське населення; Зацухного, я як в'язень німецького концтабору знову зустрів в концтаборі Маутхаузен. Крім членів ОУН, у повітовім уряді були і старші члени української спільноти, а серед них сотник УГА Сак, котрий був комендантом сотні добровольців, готових боронити Україну; отець декан Остап Гайдукевич, доктор Малецький, який очолював воєнний комітет, магістер Войтович, Товпаш та інші.

Юнацтво при проводі ОУН, яке тоді очолював мій кузин Петро Пушка (псевдонім Андрій, котрий загинув від ворожої кулі на вулицях Львова в 1944 р.), збагатило лави борців за Україну. Повітовим провідником юнацтва тоді був мій довголітній друг Василь Кардаш

(він теж прекрасний диригент хору та оркестру в Канаді, де і помер), який також працював у підгаєцькому уряді. Виховником юнацтва був Михайло Фурда. Під його наглядом Петро Путера та я у 1941–42 роках проводили ідеологічні курси для юних патріотів ОУН. Під кінець 1942 мене покликали на вишкіл і працю в розвідувальну службу ОУН. З початком 1943 моїм завданням було захопити “живого язика із партизанських загонів генерала Ковпака”, що я успішно виконав. Нам пощастило без пострілу зловити кількох “живців” і, уставлячись до них гідно (вони дали нам дуже цінну інформацію) та будучи свідомими, що їм “не було вороття” до загонів генерала Ковпака, вони стали на службу ОУН та згодом УПА”.

Згідно з метрикою, як називали у ті часи свідоцтво про народження, Євген Глива був неповнолітній, але виконував завдання дорослої людини. “Я тоді, – згадує він, – взувався на героях ОУН (Біласові, Данилишині та інших членах ОУН) і вік мій для мене не був важливий. Як “нурця” мене вкинули в німецьку армію з фальшивими даними про мій вік. Після вироку був певний, що я на “життєвому кінці” і, змінюючи власну ідентичність, змагався за кожну хвилину життя. Після війни доля пов’язала мене з дорослими та зрілими членами ОУН, і я старався бути гідним у їхніх рядах. Мирон Матвієйко, котрий був шефом СБ після того, як Стецько доручив мені організувати розвідку АБН, жартуючи радив мені запустити бороду (“якщо у вас вона вже росте”), щоб приховати мій вік”.

ВИРОК СМЕРТІ І НЕОЧІКУВАНЕ ВИЗВОЛЕННЯ

Євген Глива виконав завдання щодо захоплення німецької військової радіостанції, але під час її вивезення був заарештований і засуджений німецьким військово-польовим судом до страти. “Я мав щастя, – написав Є.Г. у книзі “Принципи Психотерапії і Гіпнотерапії” [Сідней: Лев, 1998. – С. 91], перебуваючи в ізолюваному бункері, очікувати виконання присудженого мені вироку смерті, тому можу власним досвідом підтвердити, що людина саме в таких умовах найбільше веде “сама із собою діалог” у пошуках правди...”. До виконання вироку перебував у тюрмі м. Ряшева, звідки був перевезений до бункера-ізолятора для смертників у м. Дембіці, потім до тюрми “Мантелюпіх” м. Кракова, звідти до концтаборів “Гросс Розен” (табірний номер 8904),

“Маутхаузен” і “Ебензее” (табірний номер 129778). З концтабору “Ебензее”, який був філією “Маутхаузена” і тому не мав власних номерів, був визволений разом з іншими в’язнями-смертниками атакою американської бронетанкової частини. З усіх бійців ОУН, котрі потрапили разом з ним до німецького полону, в живих, крім Є. Гливи, не залишився ніхто. Вийшовши на волю з німецького концтабору, за його визнанням “навіть без власної шкіри”, включився в діяльність ОУН як член Екзекутиви у розвідувальному відділі ОУН, що поширювалась на американську зону Австрії. Цей розвідвідділ протидіяв московській агентурі у виловлюванні нею людей і насильницькому вивезенні їх до СРСР. Одержав доручення створити розвідувальну службу Антибільшовицького Блоку Народів, який керував інтернаціональною розвідкою у боротьбі проти московського поневолення. Так, у 1946 році Ярослав Стецько покликав розвідника Євгена Гливу для створення розвідки Антибільшовицького Блоку Народів, і цього ж року була організована Розвідувальна служба АБН, яка почала діяти в Західній Європі.

Серед агентів Москви, які протистояли очолюваному Є. Гливою українському розвідувальному відділу АБН, були три найкращі шпигуни у світовій історії – Дональд Маклін, Гай Бирджес, які працювали на Й. Сталіна, та Кім Філбі, котрий керував контррозвідкою Великої Британії, проводив підготовку шпигунства, координував антикомуністичні дії, Американсько-Англійський фронт і цим самим весь рух опору Західної Європи проти комуністичної Москви і водночас був переконаним комуністом, служив НКВС СРСР і за це нагороджений Й. Сталіним орденом Бойового Червоного прапора, як про це він сам написав у книзі “Моя прихована війна”. Про цей період Є. Глива написав так: “Україна вкрита подвижниками та героями й часто безіменними могилами людей, що власним життям боронили національні цінності нашого роду. Ті, хто не писав, лишили по собі *життєве свідоцтво* їхніх подвигів й тому варто, доки ще живі очевидці, зафіксувати їхні шляхи. Тут маю на увазі таких, як Петро Пушка (“Андрій”) із села Лисої в Підгаєччині. Він був крайовим провідником патріотичної юні ОУН, виховав сотні патріотів і сам загинув на вулицях Львова у бою з НКВС у 1944 році. Про нього є згадка професора Шанковського у книзі “Підгаєччина”, а мені він, як член нашого роду, знаний особисто. Родини Пушків в Підгаєччині постраж-

дали страшно. Такі сім'ї знайдете в кожному селі та містечку України. **Вони не сміють зникнути з пам'яті українців!**"

НА АВСТРАЛІЙСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

Переїхавши з Європи до Австралії, Євген Глива працює на найважчих земляних роботах з риття каналів у секції зрошення пустельних земель Департаменту Публічних робіт південно-західної Австралії, де знайомиться з важкою долею автохтонного населення континенту і бере участь в організації українського громадського, релігійного і культурного життя.

У 1952 році переїхав до Сіднею й після багатьох поневірянь одержав роботу в адвокатській канцелярії, продовжував правничі студії, організовував суботню школу для дітей, де учителювали українські педагоги Зиновія Островська, Мамчак, Гаєвська та Валя Бабич, співоче товариство, диригентом якого став Володимир Островський, драматичний гурток, яким керував Григорій Маслюк. Ректора Кам'янець-Подільського університету професора Івана Огієнка, на той час емігранта у Канаді, незважаючи на відстані, Є.Глива дуже шанував: прочитав чимало його праць й окрім того, багато наслухався від професора Гаєвського, котрий в Австралії до кінця життя був архієпископом Сильвестром, та Струком, який теж за часів ректорства Івана Огієнка працював з ним у Кам'янець-Подільському університеті. "Його подвиги як душпастира – Митрополита Іларіона, – відзначав Є. Глива, – особливо цінні. Він, як визначний науковець, як архіпастир, вельми сприяв духовному об'єднанню українців на просторах континенту Америки. І коли б гієрархія УГК Церкви, з виїмком двох єпископів – Ізидора Борецького з Канади та Івана Прошка з Мельбурна – не пішла за голосом кардинала Рубіна, то Україна сьогодні була б духовно об'єднана. Його винятково цінував Патріярх Сліпий".

Друга половина 50-х років ХХ ст. – час надолужування згаяного в науці через напад усіх окупантів з Європи й Азії на Україну, відновлення свого ціложиттєвого призначення в служінні людині, її здоров'ю й автентичності. Вступив на медичні і психологічні студії, які закінчив захистом докторської дисертації, рецензентами якої були професори і доктори психології – Володимир Янів, Олександр фон Кульчицький та Станіслав Кратохвіль.

ЗДИВУВАННЯ ВІКТОРА ФРАНКЛА

У 60-х роках ХХ ст. відбулася зустріч із всесвітньовідомим австрійським психотерапевтом Віктором Франклом, про якого Євген Глива згадував так: "Тоді на одному міжнародному конгресі у США організатор конгресу привів мене до почесного стола на банкеті з приводу відкриття конгресу і посадив коло старшого від мене лікаря із заміткою: "Ви будете мати про що говорити..."

В розмові я довідався, що співрозмовник – це Віктор Франкл, який був добре поінформований, що я Українець, що був ув'язнений гестапо та що мав вирок смерті, і що був у Краківській тюрмі "Мантелюпіх", концтаборах "Гросрозен", "Маутхаузен", "Амштеттен" та "Ебензее". Його перші до мене запитання дуже визивно звучали так, що мені це не дуже подобалось: "Чому Ви живете?", "...Які транквілізатори приймаєте?", "В яких госпіталах для розумово хворих Ви були пацієнтом?", "Що Ви таке зробили для того, що Ви й досі живете?", "Хто Вам допоміг жити?", "Кому Ви завдячуєте Вашим життям?", "Чи Ви вірите в чудеса?", "Чи опікувався Вами якийсь можновладець?" і т.д.

Мої відповіді на його запитання йому, мабуть, подобались, тому що я сам не знав (та і не знаю донині), чому смертний вирок мені не був виконаний і яким дивом я зберігся живий у тюрмі та в концтаборах. І тому я йому говорив, що я **хотів та хочу жити для України**, адже помирати в такому молодому віці було б витратою життєвого потенціалу молодої людини. Коли я почав на його запитання відповідати абстрактними категоріями та міркуваннями, то він вперто вимагав фактів, а не концепцій та розмірковувань.

Після кількогадинної розмови він розповів мені свою теорію про те, що людина живе лише тоді, коли має для чого жити, а також що він колишній асистент Зигмунда Фрейда, у результаті власних спостережень з "Аушвіцу" пише книжку, яку назве "Логотерапія" [Глива Є. Принципи Психотерапії і Гіпнотерапії. – Сідней: Лев, 1998. – С.319].

ГІПНОТЕРАПІЯ ДЛЯ ЛІКАРІВ І ПСИХОЛОГІВ

З 1975 року Є. Глива викладає психотерапію та гіпнотерапію для дипломованих лікарів

і психологів Австралії, Нової Зеландії, Малайзії, Південної Кореї. Основні наукові набутки, оприлюднені Є. Гливою англійською мовою, що викладаються ним на лікарсько-психологічних курсах, охоплюють такі проблеми: “Феномени гіпнозу та їх використання у процесі гіпнотерапії” (Phenomena of hypnosis and its usefulness in psychotherapy), “Техніка і принципи індукції та поглиблення трансу” (Technique, principles of induction and deepening of hypnosis), “Принципи гіпносуґестії та автогіпнозу” (Principles of hypno suggestion and auto-hypnosis), “Принципи гіпноаналізу” (Principles of hypno-analysis), “Спонтанна та уведена абреакція” (Spontaneous and induced abreaction), “Корисність вживання Профілю Гіпнотичної Індукції” (Usefulness of the Hypnotic Trans Induction), “Лікування стану тривоги, інсомнії, фобії, куріння, мігрені, ожиріння” (Treatment of insomnia, phobia, smoking, migraine, obesity and anxiety), “Принципи застосування гіпнозу при психосоматичних захворюваннях” (Principles of the use of hypnotic methods in psychosomatic illnesses), “Вартість вживання гіпнозу в Клієнт-центрованій та інших методах лікування” (The use of hypnosis in client centred therapy), “Вживання гіпнозу в сексуальних дисфункціях” (Use of hypnosis in sexual dysfunctions), “Вартість у терапевтичному процесі продовженого гіпнотичного відпочинку” (The value of protracted hypnotic rest), “Важливість ознайомлення терапевта з теоріями особистості та теоріями гіпнозу” (The value of the therapist’s acquaintances with the theories of hypnosis). Автор наукових статей та доповідей: “Вживання гіпнозу при “клієнт-центред” та інших методах психотерапії” (The use of hypnosis in client centred therapy); “Явища гіпнозу, придатні для психотерапії” (The phenomena of hypnosis useful in hypnotherapeutic intervention); “Принципи введення та поглиблення гіпнотичного трансу” (Principles of hypnosis and deepening of hypnotic trance); “Принципи гіпноаналізу” (Principles of hypnoanalysis); “Спонтанна та формально уведена абреакція у процесі психоаналізу” (Spontaneous and induced abreaction); “Профіль Гіпнотичної Індукції – його застосування в психотерапії” (Hypnotic induction profile and its use in psychotherapy); “Лікування психосоматичних недуг” (Treatment of psychosomatic illnesses); “Лікування мігрені, інсомнії, ожиріння, тривоги” (Treatment of migraine, insomnia, obesity and anxiety);

“Вживання продовженого гіпнотичного трансу та відпочинку” (The use of hypnotic induction profile); “Пристосування гіпнотичного відпочинку” (The use of protracted hypnotic rest); “Пристосування гіпнотерапевтичних методів при сексуальних дисфункціях” (The use of hypnosis in sexual dysfunctions); “Пристосування гіпнотерапевтичних методів при дерматологічних захворюваннях” (The use of hypnosis in dermatology); “Вживання гіпнозу в загальномедичних та хірургічних й особливо обстетричних [обстетричні – належні до психофізіологічних і патологічних змін організму матері у зв’язку з пологами та акушерськими діями. – Прим. С. Болтівця] ситуаціях” (Use of hypnosis in surgical procedures); “Про важливість еманції у процесі психотерапії” (Importance of emanation in the process of psychotherapy); “Про значущість теорії особистості у психотерапевтичному процесі” (Values of the knowledge of theories of personality in the psychotherapeutic process); “Про онтологічний образ людини у творчості Григорія Сковороди” (Ontological theory of personality in the writings of Hryhorii Skovoroda); “Нарис теорії гіпнозу у висліді власних феноменологічних спостережень” (The theory of hypnosis as a result of phenomenological approach) та ін.

ВИКЛЮЧЕННЯ СРСР З МІЖНАРОДНОГО ТОВАРИСТВА ГІПНОЗУ

Доктор Євген Глива – учасник і співорганізатор багатьох національних та міжнародних професійних конференцій “Lindauer Psychotherapie Wochen” в Німеччині; “Comparfitive Psychiatric Therapies”, University of Southern California”, “California School of Medicine”, “International Society of Hypnosis and Psychosomatic Medicine”, Harvard, “International Society of Hypnosis and Psychosomatic Medicine, Philadelphia (США), на яких він вносив незмінну резолюцію, що викрила СРСР як країну, яка здійснює зловживання психіатрією для політичних цілей.

У 1976 році на трирічних загальних зборах “Міжнародного Товариства Клінічного та Експериментального Гіпнозу і Психосоматичної медицини” Є. Глива вніс резолюцію про виключення СРСР з членства цієї організації з огляду на факт, що Інститут Сербського застосовує психологічні методи для боротьби з релігійними, національними та іншими по-

чуваннями людей. Ця резолюція, незважаючи на протест голови делегації СРСР професора Рожнова, головного лікаря Інституту Сербського, була прийнята. Текст цієї резолюції, опублікований в "ABN correspondence", в австралійській газеті "Вільна Думка", в офіційній Ліги Українських Політичних в'язнів "Шлях перемоги" та інших виданнях.

Про це згадує Євген Глива у виданій ним українською мовою у Сідней книзі "*Принципи психотерапії і гіпнотерапії*", у якій розкрито становлення генези та динаміки проблем пацієнта, поділ психотерапії на підтримувальну і перевиховну, розглянутий бігевіоризм, теорія набування, що "зосереджена на пацієнті", психотерапія Карла Роджерса, гіпотеза процесу терапії, характеристика терапевтичної процедури, оцінка психоаналізу та ролі трансференції, екзистенціалізму, теорії гіпнозу як сугестії і форми гістерії, ставлення дитини до батьків, цілеспрямованої дії безмежжя Его, примітивного психофізіологічного функціонування, атавістичної теорії гіпнозу та гіпнозу як умовного рефлексу. При дослідженні гіпнозу розкрито багато важливих чинників, а саме гіпнозу в психотерапії, практичного застосування гіпнозу в психотерапії, гіпноаналізу, техніки гіпноаналізу, технічних похибок у короткотривалій гіпнотерапії, індукції гіпнозу, техніки поглиблення гіпнотичного трансю, постгіпнотичної амнезії, тестів глибини трансю, формування стратегії реконструкції, фобій, лікування болей, психосоматичних недуг, бронхіальної астми, вживання аутогіпнозу з метою самодопомоги.

ЦІЛОЖИТТЄВИЙ ВЗІРЕЦЬ ГІПНОТЕРАПЕВТА

В книзі "*Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди*" (2006) Є. Глива здійснив психологічний аналіз творчості видатного мислителя, обґрунтував корисність для людства правильного самопізнання. Автор підкреслює, що Г.Сковорода, разом з іншими видатними знавцями психіки людини, шукаючи дорогу для досягнення *щастя*, яке в основному становить ціль життя, вказав на шлях, що веде людину не лише до досягнення *щастя дочасного*, а й *щастя вічного*, що до його часу не було предметом вивчення психологічної науки.

Євген Глива, звертаючись до Іммануїла Канта, Вільяма Джемса, Адріана ван Каама,

Карла-Густава Юнга, Малькольма Джівса та християнських філософів, обґрунтовує *онтологічну віру як належний науковий метод*, яким він користувався у цій практиці; звертає увагу на те, що аксіологія, яка недооцінюється науками в модерному часі, або зводиться лише до "практики оцінювання", є засадничою наукою у студіюванні сутності людини. У цьому аспекті життєдіяння Г. Сковорода є взірцем, котрий постійно декларує себе відданим волі Творця та визнає Святе Письмо своїм "дороговказом, маяком, лікарем та аптекою" і вказує, що самотність дорога до щастя людини – це беззастережна віра в Бога. У названій праці автором приділено багато уваги психологічним проблемам, їх генезі та профілактиці згідно зі Святим Письмом, зіставлено спадщину Григорія Сковороди зі світовою психологічною наукою на прикладі творчості Карла Ясперса, Габрієля Марселя, Карла-Густава Юнга, Малькольма Джівса, Адріана ван Каама та ін.

Про своє життя та епоху, в якій довелося жити, Євген Глива написав так: "Мій життєвий шлях і доба, в якій суджено жити, – не простий, а бурхливий: особливо вимогливий тоді, коли хочеться бути "собою", а не слугою нерідних інтересів. З дитинства жалю й рівночасно гордий за тих, хто життя віддав "на сторожі" власної та національної гідності й ідентичності, але далеко більше страждаю за тих, хто дозволили стати "погноєм чужих", а то і ворожих інтересів.

Без щедрого християнського та національного батьківського серця, яким, з природним для людини страхом, годували сина; без прикладів героїчних постатей, котрі віддали життя на вівтар Батьківщини; без довір'я мені моїх організаційних зверхників, а вже особливо Ярослава Стецька та Степана Ленкавського – ледве чи був би я вдоволений собою.

Ректор Українського вільного університету професор Володимир Янів відкрив у мені схильність до науки й трактував мене як "колегу", вказуючи на мою здатність до "самокритики" й при тому заохочував звертаннями: "пишіть"!

Психологія людини для мене – це безкінечний процес, який, без завершення, має здатність удосконалюватися. Тому працівникам у сфері психології можна побажати безутомної курйозності, жадоби до знання, витривалості, послідовності й, передовсім, – скромності. Карл-Густав Юнг небезпідставно засте-

рігав дослідників психіки людини: не треба насильно вводити в психологічне дослідження метод стислих (природничих) наук, бо психічне завжди залишиться психічним, діючи за власними законами.

Вдячний Всевишньому, бо, хоч доволі пізно в моєму віці, все ж дозволив мені пізнатися із творчістю Григорія Сковороди, в котрому відразу пізнав “філософа екзистенційного стилю” та згодом “оригінального архітектора теорії особистості”, який упевнив мене в головному: щастя людини перебуває “всередині неї”, що проповідую моїм учням. Людина щаслива тільки тоді, “коли відкриє в собі людину” та “залишатиметься собі вірною (лояльною)”!

Доктор Є. Глива нагороджений низкою відзнак в Україні та Австралії, серед яких – Золотою почесною грамотою Товариства української спадщини Австралії за жертвовну діяльність у житті української діаспори, Почесною грамотою від Австралійської Спілки гіпнозу за відданість у підготовці студентів, які вчаться на диплом з клінічного гіпнозу (Certificate of Appreciation from the Australian society of hypnosis for dedication of training of students undertaking diploma in clinical hypnosis), Цитатою визнання за довголітню й самовіддану працю Президента відділу освіти Австралійського об’єднання клінічного гіпнозу, Грамотою Всеукраїнського Координаційного Бюро Міжнародної громадсько-державної програми “Освіта дорослих в Україні” за сприяння Інституту ціложиттєвого навчання ЮНЕСКО, почесними грамотами Державного інституту сімейної та молодіжної політики України за видатний науковий внесок у формування гідних людини цінностей сучасної української молоді, Ради Всеукраїнського Товариства Івана Огієнка за визначний особистий внесок у духовний розвиток українського суспільства засобами психологічної науки, Клініки активної терапії особливих станів “АТОС” (Київ, Україна) за видатний особистий внесок у розвиток гіпнотерапевтичних методів зцілення людини.

Євген Глива обраний закордонним членом АПН України 7 грудня 2005 р., 22 жовтня 2009 йому присвоєне звання доктора психології Інституту психології імені Григорія Костюка названої академії; у 2012 році він нагороджений медаллю Григорія Сковороди, у 2015 – медаллю Національної медичної палати України “За вірність Клятві Гіпократа”.

Наукові праці доктора Євгена Гливи, що вийшли у світ українською мовою за часів СРСР, ширились серед українських психологів у цілковитій таємниці, зокрема, про його книги “Суттєвість людини у психологічних теоріях особистості” (Мюнхен, 1947. – 230с.); “Психотерапія у Західному світі та СРСР” (Мюнхен, 1973. – 310с.); “Проблема особистості у світлі модерної психотерапії та несвідомого” (Мюнхен, 1974. – 340с.).

З набуттям Україною незалежності з’явилась змога читати і користуватися книгами доктора Є. Гливи, виданими в Австралії, як наприклад: “Принципи психотерапії та гіпнотерапії” (Сідней, 1998. – 344с.), а потім і в Україні: “Вступ до психотерапії” (Острог-Київ, 2004. – 530с.); “Онтологічний образ людини у творчості Григорія Сковороди” (К., 2006. – 256 с.), що наявні сьогодні у вільному доступі.

Водночас важливе значення для сучасного українського читача мають наукові розвідки доктора Євгена Гливи, що вийшли у світ англійською мовою і ще потребують перекладу та видання українською мовою. Подаємо в українському перекладі лише назви найголовніших із них: “Явища, характерні станові гіпнозу” (Phenomena characteristic to hypnotic state); “Про методику введення та поглиблення гіпнотичного трансу” (Methods of induction and deepening of hypnosis); “Принципи та методологія гіпноаналізу” (Principles and methods of hypno-analysis); “Про спонтанну та цільово викликану абреакцію” (Spontaneous and induced abreaction); “Про профіль гіпнотичної індукції” (Hypnotic induction profile); “Лікування тривожних станів, інсомнії, фобій, куріння та мігрені” (Treatment of anxiety, insomnia, phobia, smoking and migraine); “Методи лікування психосоматичних недуг” (Methods of treatment of psychosomatic illnesses); “Продовжений гіпнотичний відпочинок” (Prolonged hypnotic rest); “Вживання гіпнозу в клієнт-центрованій терапії” (The use of hypnosis in client centred therapy); “Про корисність знання теорії гіпнозу в клінічній практиці” (About the values of good acquaintances of theories of hypnosis in psychotherapeutic processes); “Лікування сексуальних дисфункцій” (Treatment of sexual dysfunctions).

Доктор Євген Глива є автором низки статей на соціально-політичні теми під псевдонімами Є. Носівський, Є. Левкович, Олесь, Одуд та ін. На жаль, доводиться констатувати, що про

нього в Україні написано незаслужено мало: його ім'я і коротка інформаційна довідка подана в Інформаційному довіднику АПН України (К.: Пед. думка, 2008. – С. 133), у статті Світлани Яковенко “Онтологічний образ людини в творчості Григорія Сковороди” доктора Євгена Гливи // Освіта Дорослих в Україні: [зб.наук.праць Інтернет-проекту <http://www.ua-ed.narod.ru>]. – К., 2009.

ГУРТОК ГІПНОЗУ “СІДНЕЙ – КИЇВ”

Упродовж останнього десятиліття на базі Національного медичного університету імені Олександра Богомольця, Незалежного експертно-дослідного психологічного тренінг-центру “Добро” та Клініки активної терапії особливих станів “АТОС” діє *Український гурток гіпнозу доктора Євгена Гливи*. Так, з надісланої доктором лекцією, вітанням, настановою, відповідями на запитання гуртківців розпочинаються засідання українських гіпнологів – реабілітаційних психологів, психотерапевтів, стоматологів, хірургів, студентів старших курсів ВНЗ України. До кожного гурткового засідання доктор Глива надсилає власні міркування, настановлення з теорії та практики гіпнологічних студій, вітання, заохочення і наснаження. У своїй, як висловився сам Євген Леонідович, інавгураційній лекції, написаній спеціально до відкриття іменного гуртка і надісланої для виголошення в Україні, він написав: “ Щиро вітаю шанованих колег, які знайшли потребу та енергію вглянутися у знаний найдавніший метод лікування, який тепер називається гіпноз. Без наміру придушити ентузіазм мушу з радістю ствердити, що явище знане як гіпноз в основному залежить від суб'єкта; гіпноз – це дар, яким уже при народженні випосажена кожна людина, і в життєвому шляху, на несвідомому рівні вона тільки його вдосконалює, часто поглиблює, моделює, а то й цілковито губить здатність входити у гіпноз. Моя дефініція гіпнозу є наступною: гіпноз – це природне підвищення потенціалу людини, яке спонтанно виявляється у житті і яке може бути викликане іншою людиною”.

Учасниками Українського Гуртка Гіпнозу доктора Євгена Гливи є доктор психологічних наук, професор Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова *Ігор Бушай*, доктор фізико-математичних наук, завідувач відділу математичного моделювання

фізичних процесів Інституту кібернетики НАН України *Валерій Писаренко*, доктор медичних наук, науковий керівник Клініки активної терапії особливих станів, професор *Юрій Пакин*, кандидат медичних наук, гіпнотерапевт-психолог *Олексій Шевцов*, лікар-стоматолог *Саед Азоді Фар* (м. Тегеран, Ісламська Республіка Іран), Президент Світової Ради психотерапевтів, ректор Університету імені Зигмунда Фрейда *Альфред Прітц* (м. Відень, Австрійська Республіка), доктор медицини Університету Альберти (Канада) *Мар'яна Дюкшер*, студенти різних факультетів Національного медичного університету імені Олександра Богомольця, психологи і педагоги Києво-Печерського ліцею №171 “Лідер”, викладачі психології ВНЗ України.

Як відзначив один з найактивніших орудників Українського гуртка гіпнозу імені доктора Євгена Гливи Василь Гуменюк, “навчаючись у Національному медичному університеті імені Олександра Богомольця, ми вирішили відновити величні духовні, або як про це влучно писав Іван Огієнко (Митрополит Іларіон), приналежні до людського духу, а отже – духовні скарби культури українського народу, оволодіння якими неповне без розуміння і вживання за певних умов, зокрема з лікувальною та оздоровчою метою, як це докладно обґрунтував визначний український гіпнотерапевт Євген Глива, такого важливого компоненту володіння собою як застосування гіпнозу. Для цього ми створили психологічний гурток, який для нашої наснаги й натхнення назвали іменем Євгена Гливи.

До Українського психологічного гуртка гіпнозу імені Євгена Гливи записалися студенти різних факультетів, зокрема лікувального і навіть – стоматологічного, лікарі, психотерапевти, психологи. Відповідь проста: насамперед, відвідувачі вважають, що медичний працівник, якої б він не був спеціалізації, має володіти принаймні базовими знаннями з гіпнозу, адже йому все життя доводиться працювати з людьми, рятувати і покращувати їхнє життя. Ми заохочуємо, щоб до нас ходили й особи з немедичними, але головне – людинознавчими спеціалізаціями, щоб їм це було цікаво, щоб вони використовували ці знання з добрими намірами.

Зміст засідань, гіпнологічних занять і вправ планується за фаховими побажаннями учасників, причому з умовою безпосередньої участі в реалізації запропонованих методик і вправ

самих ініціаторів: “Перш ніж пропонувати іншим, спробуй на собі і доведи корисність та функціональність кожної дії і гіпнотичного способу”, – така настанова об’єднує гуртківців.

Мені випала місія здійснювати супервізію (наставництво), яка включає також апаратну перевірку психофізіологічних показників. При цьому застосовуються українські психологічні апарати, створені за моєю ініціативою та участю, зокрема український прилад “Хист”, що дає змогу вимірювати сотні показників сенсомоторних реакцій людини, індивідуальних мікроритмів тремору пальців рук, величин лабільності сприйняття, індикатор емоційної напруженості людини “Вектор”, психологічні устрої “Блиск”, “П’ятра”, “Рінь” та інші, включаючи енцефалографію гіпнотичного стану.

Робота Українського гуртка гіпнозу доктора Євгена Гливи багатократно підтверджує, і про це свідчить також робота Харківської гіпнотерапевтичної школи, що гіпнабельність належить до надійних індикаторів психічного здоров’я. Тому розвиток здатностей до аутогіпнозу є важливим складником психічної гігієни кожної дорослої людини в сучасному, дедалі ускладнюваному, соціальному світі. Можливо, саме таке емоційне наснаження чутлива душа геніальної української поетеси Ліни Костенко явила нам як відчуття гіпнозу у вірші “*А вечір пролітає, наче крижень*”:

А вечір пролітає, наче крижень,
Черкнувши місто синіми крильми.
У сріблі заворожених наблизень
Ми вже як тіні, ми уже не ми.
Це як гіпноз, як манія безодні,
Як струм жаги, що в голосі болів,
Коли вуста пекучі, аж холодні,
Уже не здатні вимовити слів.

ВЧИНОК МАЙБУТНЬОГО

Рясно розквітає Українська душа по всьому світу, являючи ще небачені досі неймовірні здатності українського таланту й національного генія, що, імовірно, раніше з покоління в покоління приховували тисячоліттями від ворогів наші мудрі прапращури, щоб передати у спадок нащадкам для майбутнього розвою і піднесення української нації. Доктор Євген Глива ревно пильнує, щоб так і сталося. Впевнені, що і його життєпис, і поцінування й уведення до наукового обігу сучасної Укра-

їни його багатогранного наукового доробку, зокрема англomовних наукових праць і суспільно-політичної публіцистики, – все це потребує зусиль дослідників у царині українознавства, психології українського народу, психології особистості, теорії гіпнозу та багатьох інших сфер суспільно-гуманітарного знання.

Незаперечним є всесвітньоозначущий факт, невідомий в людинознавчих культурах інших народів, який полягає у потрійному переживанні людиною власної смерті в першій, юній половині життя, і створення нею вже в наступному, зрілому періоді, вчинку ціложиттєвого самоздійснення у спорідненій до свого життєвого призначення праці – одного з найвидатніших гіпнотерапевтів і психотерапевтів англomовного світу, хоч мав би, якби не окупація України, прислужитись відновленню психічного і соматичного здоров’я власної української нації. Юні роки, цілковито присвячені Є. Гливою смертельній битві за життя і волю українського народу та інших колонізованих російськими і німецькими окупантами народів Європи, навпрочуд цілісно втілені у наступній зрілій боротьбі за життя, здоров’я й індивідуальну автентичність особистості кожного пацієнта засобами психотерапії та гіпнотерапії.

Наукове подвижництво українця Євгена Гливи – це створення унікальної гуманістичної теорії гіпнозу, призначення якого споріднене з індивідуально людським, визначеним Григорієм Сковородою відповідно до людини з найвищими душевними вартостями. Гіпнотерапія як метод психотерапії у клінічній практиці цим самим здобула надійний духовний вимір, висоту духу, рівну українським геніям, – Григорію Сковороді, Івану Огієнку і Євгену Гливі.

АНОТАЦІЯ

Болтівець Сергій Іванович.

Ціложиттєва теорія гіпнозу Євгена Гливи.

У статті подано життєпис, охарактеризована наукова і громадська діяльність психолога, психотерапевта і гіпнотерапевта Євгена Гливи. Розкрито внутрішню драму особистих хвилювань філогенетичної депривації українського етносу, опору соціально-психологічним шкідливостям, індивідуального переживання власної смерті. Висвітлено основні наукові набутки цього достойного провідника українства у теорії і практиці психотерапевтичного використання гіпнозу, гіпнотерапії, гіпносуґестії, аутогіпнозу, гіпноаналізу, психологічного аналізу творчості Г.С. Сковороди.

Ключові слова: Євген Глива, жити для України, онтологічна віра, психотерапія, гіпноз, гіпнотерапія.

АННОТАЦІЯ

Болтівець Сергій Іванович.**Целожизненная теория гипноза Евгена Глывы.**

В статье представлена биография, охарактеризована научная и общественная деятельность психолога, психотерапевта и гипнотерапевта Евгена Глывы. Раскрыто внутреннюю драму личных волнений филогенетической депривации украинского этноса, сопротивления социально-психологическому вредительству, индивидуального переживания собственной смерти. Освещены основные научные достижения этого яркого поводыря украинского духа в теории и практике психотерапевтического применения гипноза, гипнотерапии, гипносугестии, аутогипноза, гипноанализа, психологического анализа творчества Г.С. Сковороды.

Ключевые слова: *Евген Глыва, жить для Украины, онтологическая вера, психотерапия, гипноз, гипнотерапия.*

ANNOTATION

Boltivets Serhiy.**Lifelong theory of hypnosis Eugene Hlywa.**

The article presents a biography, scholarly and social activities of a psychologist, psychotherapist and hypnotherapist Eugene Hlywa. It contains a description of personal experiences of states of phylogenetic deprivation of Ukrainian ethnicity, resistance to socio-psychological harm, individual experiences of imminent death threat. It examines the fundamental scientific achievements in the theory and practice of psychotherapy using hypnosis, hypnotherapy, hypnosuggestion, self-hypnosis, hypnoanalysis and psychological analysis of H. Skovoroda's works.

Key words: *Eugene Hlywa, to live for Ukraine, ontological faith, psychotherapy, hypnosis, hypnotherapy.*

Надійшла до редакції 3.02.2016.

ГРОМАДСЬКІСТЬ ТА СУДИ НА ШЛЯХУ ПОРОЗУМІННЯ

У Тернопільській області продовжується цікавий масштабний проект “Соціальне партнерство між громадянською та судами Тернопільської області”, що ініційований представниками ГО “Інтелектуальний штаб громадянського суспільства”. Метою цього дослідження є з’ясування об’єктивного рівня якості надання судових послуг громадянам області шляхом незалежного опитування відвідувачів (позивачів, відповідачів, свідків, потерпілих, адвокатів, прокурорів, юрисконсультів, офіційних представників, супроводжуючих осіб та ін.) тернопільських і районних судів. Опитування проводилось за допомогою відповідних карток громадянського звітування (КГЗ), усі запитання котрих згруповані довкола шести змістових блоків: доступність суду, зручність та комфортність перебування у суді, повнота та ясність інформації, дотримання термінів судового розгляду, якість роботи працівників апарату суду та якість роботи судді.

У цьому проекті прийняли участь усі без винятку 20 судів Тернопільської області. В цілому з 01.11.2015 по 15.01.2016 р. опитано 2443 відвідувачів судів Тернопілля, зокрема зафіксовано анонімні оцінки 248 відвідувачів Апеляційного суду області, 239 відвідувачів Господарського суду області, 240 відвідувачів Адміністративного суду області, 260 відвідувачів Тернопільського міськрайонного суду, а також 1455 відвідувачів 16 районних судів. Відрадно, що більшість працівників судів виявляє максимальну відкритість щодо ініційованого оцінювання якості судових послуг і вбачає однією з основних місій цього проекту не лише виявлення недоліків функціонування судочинства, а й реальну можливість продемонструвати позитивні результати власних оригінальних нововведень і прагнення “знизу” модернізувати судову систему.

Прикметно, що 48 із 50 волонтерів-інтерв’юєрів, які задіяні у процесі опитування відвідувачів суду є кращими студентами юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету. Кожен із них одержав унікальну змогу спостерігати повсякденне функціонування судових установ та набутти досвід із застосування нового для себе інструментарію (КГЗ). Майбутні юристи зазначають, що надана проектом можливість безпосередньо взаємодіяти з відвідувачами суду спонукала їх подивитись на особливості перебігу судового процесу крізь світоглядний формат пересічних користувачів судовими послугами, краще зрозуміти їхні потреби, глибше рефлексувати окремі аспекти власної Я-концепції правовика та повно виявити професійну емпатію до співвітчизників, які прагнуть відновити справедливість.

Зазначене масштабне дослідження відбувається за підтримки американського народу, наданої через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках Проекту “Справедливе правосуддя”.

Упродовж місяця науковці, представники громадськості та координатори проекту USAID “Справедливе правосуддя” займатимуться кількісним і якісним аналізом одержаних емпіричних матеріалів. Узагальнені матеріали дослідження у другій половині лютого будуть надані Головам і керівнику апарату суду для спільного напрацювання рекомендацій.

Підсумкова презентація узагальнених результатів дослідження відбуватиметься 8-9 квітня 2016 року під час проведення Міжнародної науково-практичної конференції “Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід”, що організовується на базі юридичного факультету Тернопільського національного економічного університету.

06.02.2016.

Заступник керівника проекту “Соціальне партнерство між громадянською та судами Тернопільської області”, перший заступник Голови ГО “Інтелектуальний штаб громадянського суспільства”, к. психол. н., доцент Гірняк Андрій Несторович